

ΕΞ.ΕΠΕΙΓΟΝ

Μόνον με Ηλεκτρονική Ταχυδρόμηση

Αθήνα, 13 Οκτωβρίου 2017
Α.Π. 34553

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΚΡΑΤΙΚΩΝ
ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

Ταχ. Δ/νση : Σταδίου 27
Ταχ. Κώδικας: 10183, Αθήνα
Πληροφορίες: Δρ.Αντώνιος Καρβούνης
Τηλέφωνο: 213 136 4710
Φαξ: 210 37 44 713
E-mail: a.karvounis@ypes.gr

Προς:
Αποκεντρωμένες Διοικήσεις του
Κράτους
Γραφεία Συντονιστών

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ: 28

ΘΕΜΑ: Παροχή διευκρινίσεων για την ερμηνεία και εφαρμογή των άρθρων 108-114 του ν.4483/2017 (Α' 107) για τους Ευρωπαϊκούς Ομίλους Εδαφικής Συνεργασίας (ΕΟΕΣ)

Σας ενημερώνουμε ότι στο ΦΕΚ 107/Α/31-7-2017 δημοσιεύτηκε ο Νόμος 4483/2017, 'Ρυθμίσεις για τον εκσυγχρονισμό του θεσμικού πλαισίου οργάνωσης και λειτουργίας των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης Αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.) - Ρυθμίσεις σχετικές με την οργάνωση, τη λειτουργία, τα οικονομικά και το προσωπικό των Ο.Τ.Α. - Ευρωπαϊκοί Όμιλοι Εδαφικής Συνεργασίας - Μητρώο Πολιτών και άλλες διατάξεις', όπου στα άρθρα 108-114 περιλαμβάνονται ρυθμίσεις για τον Ευρωπαϊκό Όμιλο Εδαφικής Συνεργασίας (στο εξής «ΕΟΕΣ»), προσαρμόζοντας με αυτόν τον τρόπο την ελληνική νομοθεσία στον Κανονισμό 1302/2013 (ΕΕ) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 για την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ.1082/2006 για τον ευρωπαϊκό όμιλο εδαφικής συνεργασίας (στο εξής «ΕΟΕΣ»).

1. Γενικά

Στο πλαίσιο της θεσμικής αρχιτεκτονικής της πολιτικής συνοχής της ΕΕ της προγραμματικής περιόδου 2014-2020 και, εν προκειμένω, του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ.1302/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 για την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ.1082/2006 για τον ΕΟΕΣ, επήλθαν σημαντικές αλλαγές στο θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας των ΕΟΕΣ, αναφορικά με τη συμμετοχή σε αυτούς φορέων από τρίτες χώρες, τη διαδικασία έγκρισής τους, τις αρμοδιότητες και τα καθήκοντα, και οι οποίες ανέδειξαν τον εξαιρετικά αναβαθμισμένο

επιχειρησιακό ρόλο τους στην προώθηση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής στην ΕΕ.

Με δεδομένο ότι η Συνθήκη της Λισαβόνας προσέθεσε την εδαφική διάσταση στην πολιτική συνοχής της ΕΕ, ο Κανονισμός (ΕΕ) 1302/2013 ενίσχυσε τη θεσμική σημασία των ΕΟΕΣ, απλουστεύοντας και βελτιώνοντας τις διαδικασίες ίδρυσης και λειτουργίας τους. Κατά τους όρους του προοιμίου του Κανονισμού, «οι ΕΟΕΣ μπορούν να έχουν τη δυνατότητα να ενισχύσουν την προώθηση και την επίτευξη της αρμονικής ανάπτυξης της Ένωσης συνολικά και της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής των περιφερειών της ειδικότερα, και να συμβάλλουν στην εκπλήρωση των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη («Στρατηγική Ευρώπη 2020»). Η θεσμική χρησιμότητα των ΕΟΕΣ, όπως επισημαίνεται, οδήγησε τα κράτη-μέλη να τους χρησιμοποιούν «επίσης ως νομικό μέσο και σε θέματα συνεργασίας στο πλαίσιο άλλων πολιτικών της Ένωσης, πλην της πολιτικής συνοχής. Στο πλαίσιο αυτό, ο νομοθέτης της Ένωσης έκρινε αναγκαίο να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα των ΕΟΕΣ «με τη διεύρυνση του χαρακτήρα τους, την άρση των εμποδίων που εξακολουθούν να υφίστανται και τη διευκόλυνση της ίδρυσης των ΕΟΕΣ και των ενεργειών τους, διατηρώντας παράλληλα τη δυνατότητα των κρατών μελών να περιορίζουν τις δραστηριότητές που μπορούν να αναπτύξουν οι ΕΟΕΣ χωρίς τη χρηματοοικονομική στήριξη της Ένωσης.

Με βάση τα προβλεπόμενα από το κανονιστικό πλαίσιο λειτουργίας των ΕΟΕΣ, η χώρα μας, όπως και τα υπόλοιπα κράτη-μέλη της ΕΕ, θα έπρεπε να έχουν εξετάσει τη δυναμική προσαρμογή της στα όσα ορίζονται στον Κανονισμό(ΕΕ) αριθ.1302/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 μέχρι τις 22 Ιουνίου 2014. Λόγω της ασφυκτικής χρονικής προθεσμίας και των τεχνικών ερμηνευτικών ζητημάτων που προέκυψαν από την εφαρμογή του και στα οποία η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κλήθηκε να απαντήσει, αυτό δεν κατέστη άμεσα εφικτό.

Σε αυτό το πλαίσιο, το Υπουργείο Εσωτερικών, ως η αρμόδια εθνική αρχή για τους ΕΟΕΣ, με τη σύσταση της σχετικής Ομάδας Διοίκησης Έργου για την προσαρμογή του θεσμικού πλαισίου των ΕΟΕΣ στις ρυθμίσεις του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ.1302/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 και την αντιμετώπιση άλλων λειτουργικών θεμάτων των υφιστάμενων Ομίλων (ΦΕΚΒ΄ 1356/13-5-2016, διόρθωση σφάλματος ΦΕΚ Β΄ 1587/6-6-2016) και την περάτωση των εργασιών της σε χρονικό διάστημα ολίγων εβδομάδων, απέδειξε ότι η χώρα μας βρίσκεται στον πυρήνα εκείνων των κρατών-μελών που θεσμικά τολμούν να εντάξουν ένα νέο εργαλείο στην αναπτυξιακή στρατηγική τους, παραμερίζοντας παρωχημένες διοικητικές νοοτροπίες και συγκεντρωτικού χαρακτήρα κανονιστικές αγκυλώσεις.

Πιο συγκεκριμένα, με τις διατάξεις των άρθρων 108-114 του ν.4483/2017 επιχειρήθηκε όχι απλώς η περιττή αναπαραγωγή των όσων προβλέπει η θεσμική αρχιτεκτονική της πολιτικής συνοχής της ΕΕ της προγραμματικής περιόδου 2014-2020 για τους ΕΟΕΣ, ούτε ασφαλώς η στείρα επικέντρωση στο αναθεωρημένο κανονιστικό πλαίσιο που αφορά τη λειτουργία τους, αλλά κυρίως ο εμπλουτισμός της κείμενης νομοθεσίας με διατάξεις που παρέχουν

τα μέσα και τη δυνατότητα σε αυτούς τους Ομίλους που έχουν την έδρα τους στη χώρα μας να ανταποκριθούν στον προβλεπόμενο από την ενωσιακή νομοθεσία αναπτυξιακό ρόλο τους. Επίσης, οι ανωτέρω διατάξεις αποβλέπουν στην αποσαφήνιση του διακριτού χαρακτήρα του θεσμικού πλαισίου των ΕΟΕΣ και στην αποφυγή εσφαλμένων νομικών συνειρμών με διατάξεις που αφορούν άλλα νομικά πρόσωπα (δίκτυα πόλεων, επιχειρήσεις ΟΤΑ, σύνδεσμοι), των οποίων η νομική βάση, η φύση και η αποστολή τους δεν έχουν καμία απολύτως σχέση με εκείνες των ΕΟΕΣ.

2. Έννοια και φύση των ΕΟΕΣ

Οι ΕΟΕΣ, ως διακρατικοί όμιλοι, με τη συμμετοχή, σε εθελοντική βάση, φορέων, προερχόμενων από τουλάχιστον δύο κράτη-μέλη της ΕΕ αποτελούν οργανισμούς δημοσίου δικαίου, κατά τα οριζόμενα του άρθρου 1 της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 31ης Μαρτίου 2004. Πράγματι, με την Οδηγία 2004/18/ΕΚ, η οποία ενσωματώθηκε στην ελληνική νομοθεσία με το Π.Δ. 60/2007 (ΦΕΚ 64/Α/16.3.2007), στην έννοια του «οργανισμού δημοσίου δικαίου» περιλαμβάνεται κάθε οργανισμός, ο οποίος α) έχει συσταθεί με συγκεκριμένο σκοπό την κάλυψη αναγκών γενικού συμφέροντος που δεν εμπίπτουν στο βιομηχανικό ή εμπορικό τομέα, β) έχει νομική προσωπικότητα και γ) χρηματοδοτείται κατά το μεγαλύτερο μέρος από το κράτος, τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου. Συγκεκριμένα, τα κριτήρια αυτά πληρούνται από κάθε νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου που ανήκει σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ή και σε φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης οποιασδήποτε βαθμίδας. Οι οργανισμοί και οι κατηγορίες που πληρούν τα κριτήρια που αναφέρονται παραπάνω και οι οποίοι προκύπτουν από το Παράρτημα ΙΙΙ της Οδηγίας, για την Ελλάδα είναι οι ακόλουθοι: α) οι δημόσιες επιχειρήσεις και δημόσιοι φορείς, β) τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που ανήκουν στο κράτος ή επιχορηγούνται τακτικά, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις, από κρατικούς πόρους κατά το 50% τουλάχιστον του ετήσιου προϋπολογισμού τους ή των οποίων το εταιρικό κεφάλαιο ανήκει κατά 51% τουλάχιστον στο κράτος, γ) τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που ανήκουν σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, σε φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης οποιασδήποτε βαθμίδας, συμπεριλαμβανομένης της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας (ΚΕΔΕ), σε τοπικές ενώσεις Δήμων, καθώς και σε δημόσιες επιχειρήσεις και δημόσιους φορείς, και σε υπό το στοιχείο (β) νομικά πρόσωπα, ή επιχορηγούνται τακτικά από αυτά, κατά το 50% τουλάχιστον του ετήσιου προϋπολογισμού τους, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις ή με το καταστατικό τους, ή τα προαναφερόμενα νομικά πρόσωπα που κατέχουν τουλάχιστον το 51% του εταιρικού κεφαλαίου αυτών των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου.

Επομένως, καίτοι συνιστά ένα νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, ο ΕΟΕΣ επιτελεί αποστολή γενικού συμφέροντος, έτσι όπως αυτή προσδιορίζεται πρωταρχικά από τον Κανονισμό (ΕΚ) 1082/2006, όπως ισχύει, και δευτερευόντως από άλλες πράξεις της Ένωσης, όπως ο Κανονισμός (ΕΕ) 1299/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 περί καθορισμού ειδικών διατάξεων για την υποστήριξη του στόχου της Ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης. Η επιδίωξη αποστολής γενικού συμφέροντος

αναδεικνύεται με ενάργεια τόσο από τις δημόσιες αρχές που μπορούν γίνουν μέλη των ΕΟΕΣ (ελληνικό δημόσιο, ΟΤΑ, πανεπιστήμια), όσο και από τον λόγο ύπαρξης και λειτουργίας τους που σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) 1082/2006, όπως ισχύει, αφορά πρωτίστως την εδαφική συνεργασία και συνοχή

Σε αυτό το πλαίσιο, με τις διατάξεις του **άρθρου 108** ρυθμίζεται το θέμα της νομικής προσωπικότητάς τους, σύμφωνα με τις οποίες οι ΕΟΕΣ οφείλουν να έχουν τη μορφή της αστικής εταιρείας μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα του άρθρου 741 του Αστικού Κώδικα, χωρίς ωστόσο αυτό να συνεπάγεται ότι εξομοιώνονται με τις αστικές εταιρείες των ΟΤΑ, των οποίων η νομική βάση, η φύση και η αποστολή τους διαφοροποιείται από εκείνες των ΕΟΕΣ, και οι οποίες συνεχίζουν να διέπονται από τις διατάξεις των παρ.3 του άρθρου 107 και 1β του άρθρου 111 του ν.3852/2010. Επισημαίνουμε δε ότι οι ΕΟΕΣ δεν εντάσσονται στο Μητρώο Επιχειρήσεων των ΟΤΑ άκαι β' βαθμού που τηρείται από τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις της Χώρας (άρθ.26 του ν.4257/2014).

3. Σκοποί και δραστηριότητες των ΕΟΕΣ

Η αρμονική ανάπτυξη ολόκληρου του ενωσιακού εδάφους και η μεγαλύτερη οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή προϋποθέτουν την ενίσχυση της εδαφικής συνεργασίας και οι ΕΟΕΣ αποτελούν εκείνους τους οργανισμούς που αποβλέπουν στον περιορισμό των σημαντικών δυσχερειών που αντιμετωπίζουν τα κράτη μέλη, και ιδίως οι περιφερειακές και τοπικές αρχές, κατά την εφαρμογή και τη διαχείριση δράσεων εδαφικής συνεργασίας λόγω των διαφορετικών εθνικών νομοθεσιών και διαδικασιών. Σε αυτό το πλαίσιο, οι ΕΟΕΣ ενεργούν εξ ονόματος των μελών τους, ιδίως των περιφερειακών και των τοπικών αρχών που τον συγκροτούν και κατά συνέπεια τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητές τους καθορίζονται με σύμβαση, σύμφωνα με την ενωσιακή και κείμενη νομοθεσία. Θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο σύμβασης αστυνομικές και κανονιστικές εξουσίες, η δικαιοσύνη και η εξωτερική πολιτική της χώρας (άρθρο 7 παρ.4 Κανονισμού 1082/2006). Παρόλο που προβλέπεται στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1082/2006, όπως ισχύει, ότι τα καθήκοντα ενός ΕΟΕΣ δεν αφορούν, μεταξύ άλλων, «ρυθμιστικές εξουσίες», που μπορούν να έχουν διαφορετικές νομικές συνέπειες σε διάφορα κράτη μέλη, η συνέλευση όλων των μελών του ΕΟΕΣ έχει τη δυνατότητα να καθορίσει, εφόσον η σύμβαση ΕΟΕΣ το ορίζει ρητά και σύμφωνα με το ενωσιακό και το εθνικό δίκαιο, τους όρους και τις προϋποθέσεις της χρήσης ενός στοιχείου υποδομής που διαχειρίζεται ο ΕΟΕΣ ή τους όρους και τις προϋποθέσεις σύμφωνα με τις οποίες είναι δυνατή η παροχή μιας υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος.

Κατόπιν τούτου, στις παρ.1-3 του **άρθρου 109** προβλέπεται καταρχάς η δυνατότητα οι ΕΟΕΣ να ορισθούν είτε ως ενδιάμεσοι φορείς για την υλοποίηση ολοκληρωμένων χωρικών επενδύσεων, είτε ως Διαχειριστικές Αρχές εφαρμογής προγραμμάτων και κοινών σχεδίων δράσης, είτε ως τελικοί δικαιούχοι υλοποίησης έργων, σύμφωνα με όσα ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 1299/2013 και στον Κανονισμό (ΕΕ) 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί

καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006.

Συμφώνως προς τη στρατηγική της Ένωσης για μια έξυπνη, αειφόρο και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, τα ΕΔΕΤ παρέχουν μια ολοκληρωμένη και εμπειριστατωμένη προσέγγιση της αντιμετώπισης των τοπικών προβλημάτων και οι ΕΟΕΣ αναγνωρίζονται από τους σχετικούς Κανονισμούς των ΕΔΕΤ ως οι κατεξοχήν αρμόδιοι φορείς για την υλοποίηση δράσεων, ιδιαίτερα στις παραμεθόριες περιοχές. Προς αυτήν την κατεύθυνση, τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να αναθέσουν τα καθήκοντα της διαχειριστικής αρχής σε έναν ΕΟΕΣ ή να αναθέσουν σε έναν τέτοιον όμιλο την αρμοδιότητα της διαχείρισης μέρους ενός προγράμματος συνεργασίας που αφορά το έδαφος που καλύπτει ο εν λόγω ΕΟΕΣ. Η εμπειρία από τους ΕΟΕΣ που έχουν συσταθεί μέχρι σήμερα έχει καταδείξει ότι οι ΕΟΕΣ χρησιμοποιούνται και ως νομικό μέσο και σε θέματα συνεργασίας στο πλαίσιο άλλων πολιτικών της Ένωσης πλην της πολιτικής συνοχής, συμπεριλαμβανομένης της εφαρμογής προγραμμάτων ή τμημάτων προγραμμάτων που λαμβάνουν χρηματοοικονομική στήριξη από την Ένωση εκτός του πλαισίου της πολιτικής για τη συνοχή (π.χ. ανταγωνιστικά προγράμματα της ΕΕ). Έτσι, ο σκοπός των ΕΟΕΣ διευρύνεται, ώστε να καλύπτει τη διευκόλυνση της εδαφικής συνεργασίας και γενικότερα την προαγωγή της, συμπεριλαμβανομένων του στρατηγικού σχεδιασμού και της αντιμετώπισης των περιφερειακών και τοπικών μελημάτων, σύμφωνα με την πολιτική συνοχής και τις άλλες ενωσιακές πολιτικές. Αυτό αναμένεται να έχει θετικό αντίκτυπο στη στρατηγική Ευρώπη 2020 ή στην υλοποίηση των μακρο-περιφερειακών στρατηγικών (π.χ. Αδριατικής-Ιονίου).

Περαιτέρω, στην παρ.2 του ανωτέρω άρθρου αναγνωρίζεται η δυνατότητα των ΕΟΕΣ να συνάπτουν προγραμματικές συμβάσεις με τους φορείς του άρθρου 100 του ν.3852/10, ενώ στην παρ.3, προς επίρρωση των ανωτέρω, κατοχυρώνεται επίσης η δυνατότητα εκ μέρους τους παροχής τεχνικής βοήθειας σε φορείς που υλοποιούν έργα ενταγμένα σε Περιφερειακά ή Τομεακά Επιχειρησιακά του ΕΣΠΑ, δηλ. αναφορικά με τον προγραμματισμό, το σχεδιασμό, την προετοιμασία, τη διαχείριση, την παρακολούθηση, την αξιολόγηση, τη δημοσιότητα, την εφαρμογή και τον έλεγχο αυτών των προγραμμάτων.

4. Σύσταση και συμμετοχή σε ΕΟΕΣ

Με τις διατάξεις του άρθρου 110 ρυθμίζονται οι φορείς που έχουν δικαίωμα συμμετοχής σε ΕΟΕΣ, η διαδικασία έγκρισης της συμμετοχής αυτής και η κτήση της νομικής προσωπικότητας των εν λόγω Ομίλων. Στην παρ.1 του παρόντος άρθρου γίνεται μια ενδεικτική αναφορά στα νομικά πρόσωπα και τους οργανισμούς που έχουν δικαίωμα συμμετοχής σε ΕΟΕΣ. Δήμοι,

περιφέρειες, οι ενώσεις, οι σύνδεσμοι και τα δίκτυά τους, το ελληνικό δημόσιο, συμπεριλαμβανομένων και των αποκεντρωμένων διοικήσεων, τα πανεπιστήμια, αλλά και δημόσιες επιχειρήσεις κατά την έννοια της Οδηγίας 2004/17/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, καθώς επίσης και οι επιχειρήσεις στις οποίες έχει ανατεθεί η παροχή υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος, σε τομείς, όπως η εκπαίδευση και η κατάρτιση, υπηρεσιών ιατρικής περίθαλψης, κοινωνικών αναγκών σε σχέση με την υγεία και τη μακροχρόνια μέριμνα, φύλαξης παιδιών, πρόσβασης και επανένταξης στην αγορά εργασίας, κοινωνικής στέγασης και κοινωνικής ένταξης ευάλωτων ομάδων, έχουν δικαίωμα συμμετοχής σε ΕΟΕΣ.

Ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1082/2006, όπως ισχύει, επιτρέπει σε οργανισμούς ιδιωτικού δικαίου να γίνουν μέλη ενός ΕΟΕΣ υπό την προϋπόθεση ότι θεωρούνται «οργανισμοί δημοσίου δικαίου» κατά την έννοια της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Με αυτόν τον τρόπο, οι ΕΟΕΣ δύνανται να χρησιμοποιηθούν για την από κοινού διαχείριση δημοσίων υπηρεσιών με ιδιαίτερη έμφαση στις υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος ή υποδομών. Επομένως, και άλλες οντότητες ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου μπορούν επίσης να γίνουν μέλη ενός ΕΟΕΣ.

Στις παρ.3-7 του παρόντος άρθρου περιγράφεται η διαδικασία έγκρισης της συμμετοχής φορέων σε ΕΟΕΣ και επιχειρείται η αποσαφήνιση για πρώτη φορά του αντικειμένου της έγκρισης, αναλόγως της επιλεγόμενης καταστατικής του έδρας.

Σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές, ο Υπουργός Εσωτερικών είναι ο αρμόδιος για να εγκρίνει τη σύσταση και τη συμμετοχή φορέων αλλά και για τη λύση ενός ΕΟΕΣ. Ωστόσο, κομβικό ρόλο σε αυτές τις διαδικασίες διαδραματίζει η Επιτροπή του άρθρου 4 παρ.2β του ν.3345/2005, η οποία, ως καθ' ύλην αρμόδια για τις διεθνείς συνεργασίες των δήμων και των περιφερειών της χώρας, χορηγεί σύμφωνη γνώμη πριν την έκδοση των σχετικών υπουργικών αποφάσεων. Η Επιτροπή αυτή ορίζεται ως η αρμόδια αρχή, κατά τις διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 4 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1082/2006, όπως ισχύει, που παραλαμβάνει τις γνωστοποιήσεις και τα σχετικά έγγραφα των ενδιαφερόμενων φορέων. Κάθε προτιθέμενος φορέας οφείλει να αποστείλει στην εν λόγω Επιτροπή το αίτημά του, επισυνάπτοντας σε αυτό αντίγραφο της προτεινόμενης σύμβασης και του προτεινόμενου καταστατικού του ΕΟΕΣ στον οποίο επιθυμεί να αποτελέσει μέλος του.

(α) ΕΟΕΣ που έχουν την καταστατική τους έδρα στο εξωτερικό

Στην παρ.4 ρυθμίζεται η διαδικασία έγκρισης φορέων σε ΕΟΕΣ που έχουν την καταστατική τους έδρα στο εξωτερικό. Σε αυτήν την περίπτωση εγκρίνεται η συμμετοχή τους μέσα σε προθεσμία έξι (6) μηνών από την περιέλευση στην Επιτροπή του σχετικού αιτήματος. Η εμπειρία που αποκτήθηκε από τη σύσταση των ΕΟΕΣ δείχνει ότι ελάχιστες μόνο φορές τηρήθηκε από τα κράτη-μέλη η προθεσμία των τριών (3) μηνών για τη διαδικασία έγκρισης που προέβλεπε ο Κανονισμός (ΕΚ) 1082/2006, όπως ισχύει. Με τον Κανονισμό (ΕΕ) 1302/2013 η προθεσμία αυτή παρατείνεται σε έξι (6) μήνες. Μετά την παρέλευση της προθεσμίας αυτής, προκειμένου να υπάρχει ασφάλεια δικαίου, η συμμετοχή του προτιθέμενου μέλους στη σύμβαση θεωρείται ότι

έχει εγκριθεί, με σιωπηρή συμφωνία, κατά περίπτωση, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Η εν λόγω προθεσμία αναστέλλεται σε περίπτωση που ζητηθούν από την Επιτροπή πλείονες πληροφορίες.

(β) ΕΟΕΣ που έχουν την καταστατική τους έδρα στην Ελλάδα

Στην παρ.5 ρυθμίζεται η διαδικασία έγκρισης φορέων σε ΕΟΕΣ που έχουν την καταστατική τους έδρα στην Ελλάδα. Σε αυτήν την περίπτωση, αυτό που εγκρίνεται από τον Υπουργό Εσωτερικών, δεν είναι απλώς η συμμετοχή των ενδιαφερόμενων φορέων, όπως προηγουμένως στην περίπτωση της παρ.4, αλλά υποχρεωτικά και το κείμενο της σύμβασης. Εδώ, η προθεσμία των έξι (6) μηνών δεν έχει ισχύ.

Στην παρ.6 του παρόντος άρθρου ρυθμίζεται η περίπτωση της αιτιολογημένης απόρριψης από τον Υπουργό Εσωτερικών, του αιτήματος προτιθέμενου μέλους, βάσει του ενωσιακού και εθνικού δικαίου, του δημοσίου συμφέροντος και της γενικής πολιτικής της χώρας.

Περαιτέρω, στην παρ.7 προβλέπεται η περίπτωση της συμμετοχής σε ΕΟΕΣ φορέων από τρίτες χώρες. Ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1082/2006, όπως ισχύει, δεν περιέλαβε λεπτομερείς κανόνες σχετικά με τη συμμετοχή οντοτήτων από τρίτες χώρες σε ΕΟΕΣ που συνιστώνται δυνάμει του εν λόγω κανονισμού, δηλαδή μεταξύ μελών από τουλάχιστον δύο κράτη μέλη. Ωστόσο, δεδομένης της περαιτέρω ευθυγράμμισης των κανόνων που διέπουν τη συνεργασία μεταξύ ενός ή περισσοτέρων κρατών-μελών και ενός ή περισσοτέρων τρίτων χωρών, κατά κύριο λόγο, στο πλαίσιο διασυνοριακής συνεργασίας βάσει του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Γειτονίας (ΕΜΓ) και του Μηχανισμού Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ II), της συμπληρωματικής χρηματοδότησης από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης, και της διακρατικής συνεργασίας βάσει του στόχου της ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας, όταν κονδύλια από το ΕΜΓ και το ΜΠΒ II πρέπει να μεταφερθούν προκειμένου να αξιοποιηθούν συνδυαστικά μαζί με κονδύλια του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) στο πλαίσιο κοινών προγραμμάτων συνεργασίας, με τον Κανονισμό (ΕΕ) 1302/2013, προβλέπεται πλέον ρητώς η συμμετοχή μελών από τρίτες χώρες. Σύμφωνα με το άρθρο 3 του Κανονισμού (ΕΕ) 1302/2013, «τρίτη χώρα ή υπερπόντια χώρα ή εδάφη (ΥΧΕ) θεωρείται ότι συνορεύει με ένα κράτος μέλος, συμπεριλαμβανομένων των εξόχως απόκεντρων περιοχών του, όταν η τρίτη χώρα ή η ΥΧΕ έχει κοινά χερσαία σύνορα με αυτό ή όταν, τόσο η τρίτη χώρα ή η ΥΧΕ όσο και ένα κράτος μέλος, είναι επιλέξιμα βάσει ενός κοινού προγράμματος θαλάσσιας διασυνοριακής ή διακρατικής συνεργασίας, στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας ή είναι επιλέξιμα βάσει άλλου προγράμματος διασυνοριακής ή θαλάσσιας συνεργασίας ή συνεργασίας για θαλάσσιες λεκάνες, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων που χωρίζονται από διεθνή ύδατα». Σε κάθε περίπτωση, η συμμετοχή αυτή είναι δυνατή όταν επιτρέπεται από τη νομοθεσία της τρίτης χώρας ή από συμφωνίες μεταξύ τουλάχιστον ενός συμμετέχοντος κράτους μέλους και μιας τρίτης χώρας.

Στις παρ.8-9 γίνεται ειδική πρόβλεψη για τη διαδικασία κτήσης νομικής προσωπικότητας και καταχώρησης ανακοίνωσης σύστασης ΕΟΕΣ στην

Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ. Οι ΕΟΕΣ αποκτούν νομική προσωπικότητα αφού προηγουμένως λάβουν τη σχετική απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, και στη συνέχεια, καταχωρήσουν το καταστατικό τους στο Πρωτοδικείο της έδρας τους. Από την ημερομηνία καταχώρησης του καταστατικού, μέσα σε διάστημα δέκα (10) ημερών, οι ΕΟΕΣ οφείλουν να αποστείλουν σχετικό αίτημα στην Επιτροπή των Περιφερειών για καταχώρηση ανακοίνωσης στη σειρά C της Επίσημης Εφημερίδας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για λόγους συνοχής, η ανακοίνωση αυτή θα πρέπει να περιέχει τις λεπτομέρειες που ορίζονται στο παράρτημα του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1082/2006, όπως ισχύει.

Στην παρ.10 προβλέπεται επίσης ότι οποιαδήποτε τροποποίηση της σύμβασης και κάθε τροποποίηση του καταστατικού, που συνεπάγεται αμέσως ή εμμέσως την τροποποίηση της σύμβασης, εγκρίνεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, με τη διαδικασία που περιγράφηκε για τη συμμετοχή προτιθέμενου μέλους σε ΕΟΕΣ. Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι η τροποποίηση σύμβασης αναφέρεται κυρίως, αλλά όχι αποκλειστικά, στις περιπτώσεις ένταξης νέου μέλους.

5. Μητρώο ΕΟΕΣ

Στο **άρθρο 111** προβλέπεται η λειτουργία Μητρώου ΕΟΕΣ με ευθύνη της Επιτροπής του άρθ.4 παρ.2β του ν.3345/2005, όπου διατηρούνται στοιχεία τόσο για τους ΕΟΕΣ που έχουν την καταστατική τους έδρα στην Ελλάδα αλλά και εκείνων των φορέων που συμμετέχουν σε ΕΟΕΣ που έχουν την καταστατική έδρα τους στην αλλοδαπή. Παράλληλα, προβλέπεται και η τυπική υποχρέωση των ΕΟΕΣ και των συμμετεχόντων σε αυτούς φορέων να προσκομίζουν στην Επιτροπή στοιχεία για τη δράση τους δύο φορές το χρόνο.

6. Προσωπικό ΕΟΕΣ

Για την υποστήριξη του έργου των ΕΟΕΣ, από τις κείμενες διατάξεις του **άρθρου 112**, προβλέπεται η δυνατότητα απόσπασης προσωπικού, μόνιμου και ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, από υπηρεσίες κεντρικές ή και περιφερειακές

- του Δημοσίου,
  - των Ανεξάρτητων Αρχών,
  - των Ο.Τ.Α. α΄ και β΄ βαθμού
  - των Ν.Π.Δ.Δ.,
  - των Ν.Π.Ι.Δ., εφόσον ανήκουν στη Γενική Κυβέρνηση, όπως εκάστοτε οριοθετείται από την Ελληνική Στατιστική Αρχή στο Μητρώο Φορέων Γενικής Κυβέρνησης.
- Απόφαση Απόσπασης
Η απόσπαση διενεργείται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών και του αρμόδιου κατά περίπτωση Υπουργού.
  - Προϋποθέσεις:

- αίτηση του Ε.Ο.Ε.Σ.,
- σύμφωνη γνώμη του οργάνου διοίκησης του οικείου φορέα προέλευσης
- γραπτή συγκατάθεση του υπαλλήλου που αποσπάται.

Ειδικά στην περίπτωση που η απόσπαση αφορά σε υπάλληλο που υπηρετεί σε Ο.Τ.Α. - μέλος του Ε.Ο.Ε.Σ., η απόφαση εκδίδεται από τον Υπουργό Εσωτερικών, ύστερα από αίτηση του ενδιαφερόμενου υπαλλήλου και σύμφωνη γνώμη του οικείου δημάρχου ή περιφερειάρχη.

➤ **Διάρκεια απόσπασης:**

Η διάρκεια της απόσπασης είναι διετής με δυνατότητα ισόχρονης παράτασης.

➤ **Αποδοχές Απόσπασης:**

Οι αποδοχές των υπαλλήλων που αποσπώνται βαρύνουν τον φορέα προέλευσης, κατά παρέκκλιση των σχετικών διατάξεων του ν. 4354/2015.

Οι εν λόγω διατάξεις, ως ειδικές και νεότερες και επειδή καθορίζουν αυτοτελώς όλες τις προϋποθέσεις και παραμέτρους της ακολουθούμενης διαδικασίας, εξαιρούνται των διατάξεων του Ν.4440/2016 «Ενιαίο Σύστημα Κινητικότητας στη Δημόσια Διοίκηση και την Τοπική Αυτοδιοίκηση».

7. Οικονομική Διαχείριση – Έλεγχος ΕΟΕΣ

Στο **άρθρο 113** ρυθμίζεται η δυνατότητα των ΕΟΕΣ που έχουν την καταστατική τους έδρα στη χώρα μας να καταρτίζουν προϋπολογισμό, ο οποίος εγκρίνεται από το ανώτατο συλλογικό του όργανο, δηλαδή τη Γενική Συνέλευση, σύμφωνα και με όσα ορίζονται στο άρθρο 11 του Κανονισμού 1082/2006, όπως ισχύει. Στις διατάξεις της παρ.2, όσον αφορά τις ετήσιες οικονομικές εισφορές των ΟΤΑ-μελών τους, για λόγους που συνεχονται προς την αρχή της ασφάλειας του δικαίου αλλά και για την κατοχύρωση της βιωσιμότητας και της δυνατότητας των ΕΟΕΣ να προγραμματίζουν και να ανταποκρίνονται στα καθήκοντα που τους έχουν ανατεθεί, προβλέπεται η διαδικασία παρακράτησης και απόδοσης των εισφορών στην περίπτωση μη καταβολής τους, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 249 παρ.2 του ν.3463/2006 για τους Συνδέσμους των Δήμων. Στην παρ. 4 περιγράφονται οι διαχειριστικοί έλεγχοι που διενεργούνται στους ΕΟΕΣ, στο πλαίσιο, είτε της τακτικής, είτε της έκτακτης διαδικασίας. Η παρούσα διάταξη εναρμονίζεται πλήρως με το πνεύμα και το γράμμα του άρθρου 6 του Κανονισμού (ΕΚ) 1082/2006, όπως ισχύει, σύμφωνα με το οποίο όλοι οι έλεγχοι πραγματοποιούνται σύμφωνα με διεθνώς αποδεκτά πρότυπα λογιστικού ελέγχου και οργανώνονται από τις αρμόδιες αρχές του κράτους-μέλους στον οποίο ο ΕΟΕΣ έχει την καταστατική του έδρα.

8. Καταργούμενες διατάξεις

Με τη δημοσίευση των ανωτέρω διατάξεων παύουν πλέον να έχουν ισχύ οι διατάξεις της παρ.4 του άρθρου 221 του ν.3463/2006, όπως συμπληρώθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 22 του ν.3613/2007, καθώς και οι εξουσιοδοτικές αυτών πράξεις.

9. Πληροφορίες

Για πληροφορίες και διευκρινίσεις σχετικά με τα θέματα που αναπτύσσονται στην παρούσα εγκύκλιο μπορείτε να απευθύνεστε στους εξής υπαλλήλους:

1. Αντώνης Καρβούνης, Εισηγητής στη Δ/ση Οικονομικής και Αναπτυξιακής Πολιτικής (για θέματα της Επιτροπής του άρθ.4 παρ.2β του ν.3345/2005): τηλ. 213-136 4710, e-mail: a.karvounis@ypes.gr
2. Διαμάντη Μαρία, Εισηγήτρια στη Δ/ση Οργάνωσης και Λειτουργίας Τοπικής Αυτοδιοίκησης (για θέματα νομικής προσωπικότητας ΕΟΕΣ), τηλ. 213-136 4390, e-mail: m.diamanti@ypes.gr
3. Παπανικολοπούλου Γεωργία, Εισηγήτρια στη Δ/ση Οικονομικών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (για θέματα οικονομικής διαχείρισης ΕΟΕΣ), τηλ.: 213-136 4801, e-mail: g.papanikoloroulou @ypes.gr
4. Ταγματάρχη Τατιάνα, Εισηγήτρια στη Δ/ση Προσωπικού Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τηλ.: 213-136 4353, e-mail: t.tagmatarxi@ypes.gr

Παρακαλούμε όπως οι Συντονιστές των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων ενημερώσουν άμεσα τους Δήμους, τις Περιφέρειες της χωρικής αρμοδιότητάς τους, τα νομικά πρόσωπα αυτών, κοινοποιώντας μας το σχετικό έγγραφο.

Η παρούσα εγκύκλιος μπορεί να αναζητηθεί στο δικτυακό τόπο του Υπουργείου Εσωτερικών, στην εξής διαδρομή:

Υπουργείο | Πολιτικές και δράσεις | Διεθνή & Ευρωπαϊκά Θέματα ΟΤΑ |
Προγράμματα & Συνεργασίες | Ευρωπαϊκός Όμιλος Εδαφικής
Συνεργασίας/ΕΟΕΣ

Παραμένουμε στη διάθεσή σας για περαιτέρω πληροφορίες και διευκρινίσεις.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΚΟΥΡΛΕΤΗΣ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

1) Μόνιμη Αντιπροσωπεία της Ελλάδας στις Βρυξέλλες

Υπόψιν κ. Ε. Σταυρόπουλου

2) Υπουργεία

3) Γραφεία κ.κ. Γενικών Γραμματέων

4) ΕΟΕΣ ΑΜΦΙΚΤΥΟΝΙΑ

E-mail: amfiktio@otenet.gr

5) ΕΟΕΣ ΕΥΞΕΙΝΗ ΠΟΛΗ

E-mail: epolis@efxini.gr

6) ΕΟΕΣ ΕΛΙΚΑΣ ΑΜΚΕ

(E-mail: gzarotia@econ.auth.gr)

7) ΠΕΔ της Χώρας

8) Κ.Ε.Δ.Ε.

E-mail: info@kedke.gr

9) Ε.Ν.Π.Ε.

E-mail: info@enpe.gr

10) Επιμελητήρια της Χώρας**11) Πανεπιστήμια-ΤΕΙ****12) Ελληνική Εταιρεία Τοπικής****Ανάπτυξης & Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ ΑΕ.),**

E-mail: info@eetaa.gr

13) Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ελλάδα

Βασ.Σοφίας 2, Τ.Κ 10674 Αθήνα

Αναπληρωτή Επικεφαλής της Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ελλάδα, κ. Α. Περουλάκη

(E-mail: Argyris.Peroulakis@ec.europa.eu)

14) Γραφείο Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Ελλάδα

Λεωφ. Αμαλίας 8, Τ.Κ 10557 Αθήνα

(E-mail: epathinai@europarl.europa.eu)

Προϊστάμενο και επικεφαλής του Γραφείου, κ. Λ. Αντωνακόπουλο

(E-mail: leonidas.antonakopoulos@europarl.europa.eu)

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο κ. Υπουργού
2. Γραφείο κ. Γενικού Γραμματέα
3. Γραφείο κ. Γενικού Διευθυντή Οικονομικών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Αναπτυξιακής Πολιτικής
4. Δ/ση Οικονομικών ΟΤΑ
5. Δ/ση Οργάνωσης & Λειτουργίας Τοπικής Αυτοδιοίκησης
6. Δ/ση Προσωπικού Τοπικής Αυτοδιοίκησης
7. Δ/ση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (με την παράκληση να αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Υπουργείου, στη διαδρομή: Το Υπουργείο-Πολιτικές και δράσεις-Διεθνή & Ευρωπαϊκά Θέματα ΟΤΑ- Προγράμματα & Συνεργασίες-Ευρωπαϊκός Όμιλος Εδαφικής Συνεργασίας/ΕΟΕΣ)
8. Δ/ση Οικονομικής και Αναπτυξιακής Πολιτικής
  - Τμήμα Αναπτυξιακών Προγραμμάτων και Κρατικών Ενισχύσεων